

АШЫВУН

№7 (161)
ШІЛДЕ 2021 ЖЫЛ

**Арми КАК СИМВОЛ ДРУЖБЫ
И МЕЖДУНАРОДНОГО
СОТРУДНИЧЕСТВА**

4

**ОЛАР «ШЕГІНУ»
ДЕГЕНДІ БІЛМЕЙДІ**

16

**ӘУЕ ТЫНЫШТЫҒЫН
ҚОРЫҒАН ҚЫРАНДАР**

20

ҰЛЫ ДАЛА ӘСКЕРІ – ТӘУЕЛСІЗДІК ТІРЕГІ!

Республикалық әскери-сараптамалық журнал

АІВҮН

2021

МАЗМҰНЫ:

АРМИ-2021 АРМИ КАК СИМВОЛ ДРУЖБЫ И МЕЖДУНАРОДНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА	4
АРМИ-2021 ЗА НОВЫМИ ПОБЕДАМИ	8
АРМИ-2021 ЗАКРЕПИТЬ СВОЙ ТРИУМФ	12
ШОЛУ ОЛАР «ШЕГІНУ» ДЕГЕНДІ БІЛМЕЙДІ	16
АТАУЛЫ КҮН ӘУЕ ТЫНЫШТЫҒЫН ҚОРЫҒАН ҚЫРАНДАР	20
ДАТА ВОЙСКА ПОСТОЯННОЙ ГОТОВНОСТИ	24
ИНФОГРАФИКА СОСТЯЗАНИЯ ВОЕННЫХ ПРОФЕССИОНАЛОВ	30
ТАБАНДЫЛЫҚ ТАЛАПТЫ ЖЕТЕР МҰРАТҚА	32
СТРАНИЦЫ ИСТОРИИ БИТВА ЗА ВОРОНЕЖ	36

АІВУН

Республикалық әскери-сараптамалық журнал

БАС РЕДАКТОР
Алия Майсеитова

БАС РЕДАКТОРДЫҢ
ОРЫНБАСАРЫ
Тимур Аубакиров

РУКОВОДИТЕЛЬ
ПРОЕКТА SARBAZ.KZ
Тимур Кубеков

БӨЛІМ МЕНҒЕРУШІСІ
Ерлібай Қадырбай

ДИЗАЙНЕР
Адил Шеримбетов

ТІЛШІЛЕР
Рима Әбеуова
Алия Майсеитова
Меруерт Сафаева
Нариман Дюсенов
Бақытгүл АБАЙҚЫЗЫ

ФОТОТІЛШІ
Ағыбай Аяпбергенов

E-MAIL: info@sarbaz.kz

МЕНШІК ИЕСІ:
«Әскери ГАЗ Медиа» ЖШС
Қазақстан Республикасы,
010000, Нұр-Сұлтан қаласы,
Есіл ауданы, Комсомол тұрғын алабы,
Домалақ ана көшесі, 11 үй.
Тел. 8 (7172) 25-21-63

Қазақстан Республикасы
Қорғаныс министрлігінің
тапсырысы бойынша
шығарылады

Автордың пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.
Қолжазбалар мен фотосуреттер рецензияланбайды
және авторларға қайтарылмайды.

Журнал Қазақстан Республикасы Инвестициялар және
даму министрлігінде тіркеліп, 2015 жылғы 30 сәуірде
№5341-Ж куәлігі берілген
Шығуы ай сайын. Бағасы еркін.
Таралымы 985 дана. Тапсырыс №7

АрМИ как символ дружбы и международного сотрудничества

Армейские международные игры — крупнейший проект, позволяющий военнослужащим десятков стран продемонстрировать профессиональные умения и навыки солдат и офицеров, представляющих разные виды и рода войск. В этом году АрМИ будет проводиться уже в седьмой раз — с 22 августа по 4 сентября. В них примут участие более чем 250 команд из 40 с лишним государств. При этом непосредственно в Казахстане будет организовано два конкурса АрМИ-2021 - «Мастера артиллерийского огня» и «Соколиная охота»

В рамках Армейских международных игр пройдет 34 конкурса на территории 12 стран. Россия примет 16 конкурсов. Беларусь, Китай и Иран проведут на своей территории по три конкурса. По два конкурса пройдут на территории Вьетнама, Казахстана, Узбекистана и Монголии. Алжир, Армения, Сербия и Катар проведут по одному конкурсу. Впервые на своей территории примут конкурсы АрМИ-2021 Алжир, Вьетнам, Сербия и Катар.

Немного об истории АрМИ. В 2014 году после успеха международных со-

ревнований армейских летчиков «Авиадартс» и танкистов «Танковый биатлон» (впервые прошли в РФ в 2013 году) руководство Минобороны РФ приняло решение устроить своего рода армейскую Олимпиаду, направленную на укрепление международного военного сотрудничества.

Впервые игры были проведены с 1 по 15 августа 2015 года на 11 военных полигонах на территории РФ. В соревнованиях приняли участие 56 команд из 17 стран - Азербайджана, Анголы, Армении, Беларуси, Венесуэлы, Египта,

Индии, Казахстана, Кыргызстана, Китая, Кувейта, Монголии, Никарагуа, Пакистана, России, Сербии и Таджикистана. В качестве наблюдателей присутствовали представители Ирана, Вьетнама, Республики Корея, Мьянмы, Туркмении и Бразилии. В программу входили 14 конкурсов полевой, воздушной и морской выучки.

Именно с этого времени постоянными участниками АрМИ стали казахстанские военнослужащие. А с 2016 года наша страна стала первым организатором проведения Армейских игр. С

тех пор программа Игр совершенствовалась и усложнялась, в настоящее время она представляет собой сложный, но увлекательный комплекс соревнований, в которых принимают участие экипажи кораблей, самолетов, танков и БМП, подразделения ВДВ, ПВО и морской пехоты, артиллеристов, водолазов, разведчиков, снайперов, саперов и других мастеров военного дела.

В число наиболее популярных конкурсов АрМИ входят «Танковый биатлон» - конкурс выучки танковых экипажей, этапы которого (индивидуальная гонка, спринт, гонка преследования, эстафета) взяты из обычного биатлона; «Суворовский натиск» - мастерство управления боевыми машинами в исполнении мотострелков; «Снайперский рубеж» - конкурс на лучшую полевую выучку снайперов; «Авиадартс» - конкурс по воздушной выучке летных экипажей; «Десантный взвод» - парашютная высадка и марш-бросок десантников, а также спринт, эстафета и гонка на бронированных боевых машинах; «Мастера артиллерийского огня» - состязания на лучшую полевую выучку минометных расчетов; «Отличники войсковой разведки» - испытания разведывательных подразделений; «Эльбрусское кольцо» - соревнование по полевой выучке подразделений, привлекаемых к выполнению задач в горной местности; «Воин мира» - соревнование профессиональных сержантов, включает в себя этапы «Атлет», «Снайпер», «Эрудит», а также литературно-художественный и танцевальный творческий «Кавалер/Сударыня».

Организаторы многое сделали для защиты участников и гостей от коронавирусной инфекции. Подготовка к конкурсам проходит исключительно на открытом воздухе, а команды размещаются вдали от населенных пунктов. Действуют строгие медицинские требования по карантину и тестированию.

От Вооруженных Сил РК в нынешнем году в АрМИ примут участие порядка 300 человек в 11 конкурсах. Среди них: «Танковый биатлон» - состязание танковых экипажей, «Десантный взвод» - состязание десантников, «Эльбрусское кольцо» - состязание альпинистов, «Верный друг» - состязание кинологов, «Армия культуры» - состязание творческих коллективов, «Кубок моря» - состязание экипажей кораблей, «Так-

тический стрелок» - состязание специалистов скоростной практической стрельбы, «Конный марафон» - состязание конных подразделений, «Мастера артиллерийского огня» - состязание минометных расчетов, «Соколиная охота» - состязание расчетов беспилотных летательных аппаратов, «Воин мира» - состязание сержантов-профессионалов.

Отбор команд состоялся в январе-марте в бригадах региональных командований. С 12 апреля началась подготовка участников, которая продолжится до 6 августа. Затем они разъедутся по местам соревнований.

Как рассказал советник Министра обороны РК генерал-майор Адылбек Алдабергенов, в этом году в перечень вошли еще три конкурса: «Тактический стрелок», «Армия культуры» (соревнование профессиональных исполнителей и творческих коллективов Вооруженных Сил) и «Меридиан», в котором будут состязаться специалисты топографической службы. Кроме того, он подчеркнул, что в конкурсах «Верный друг» и «Снайперский рубеж», кроме военнослужащих-мужчин, в этом году впервые будут участвовать военнослужащие-женщины.

- Конкурс «Тактический стрелок» проводится впервые в истории Игр и пройдет в Рязани. Он включает четыре этапа, в ходе которых участники будут состязаться в мастерстве индивидуально и в составе групп, а также выполнят дуэльные упражнения и пройдут стрел-

ковую эстафету на время. Казахстанские воины надеются показать самые лучшие результаты. Армейская тактическая стрельба активно развивается в Вооруженных Силах Казахстана с 2019 года, а с 2020-го включена в программу подготовки подразделений, - сказал он.

По словам генерал-майора Алдабергенова, АрМИ способствуют укреплению и развитию военного сотрудничества, а также позволяют наладить обмен опытом, повысить квалификацию Вооруженных Сил Казахстана.

- Наши военнослужащие, участвуя в соревнованиях, перенимают те или иные элементы боевой подготовки и затем их применяют у себя и даже в дальнейшем совершенствуют. Кроме того, они всегда занимают лидирующие позиции в ходе Армейских игр, на нас смотрят с уважением как на сильных соперников, - отметил Адылбек Алдабергенов.

Он добавил, что на Армейские международные игры не тратят много денег.

- Все затраты - в рамках боевой подготовки. Обеспечение горюче-смазочными материалами, боеприпасами в рамках лимита боевой подготовки Вооруженных Сил, перевозка военнослужащих к местам проведения конкурсов осуществляется за счет плановых тренировочных полетов Военно-воздушных сил, а также размещение, питание военнослужащих осуществляется за счет принимающей стороны, - сказал советник Министра обороны.

Он также ответил на вопрос «Правда ли, что в конкурсах преимущество на стороне принимающей стороны?».

- Основная причина - команда хозяев, которая готовилась на своем полигоне, она знает очень хорошо свой полигон, досконально его изучает и оттачивает все элементы так, чтобы не ударить в грязь лицом перед зрителями. И у них есть возможность лучше и качественнее подготовить вооружение и военную технику, - считает Алдабергенов.

Однако при этом заранее спланировать результаты невозможно, подчер-

кнул он.

Напомним, в прошлом году из-за сложной эпидемиологической обстановки Казахстан принимал участие только в одном конкурсе Армейских международных игр - «Танковом биатлоне», в котором занял пятое общекомандное место.

В настоящее время Армейские международные игры по праву приобрели высокий статус в мировом военном сообществе. С каждым годом совершенствуется формат соревнований, расширяется география участников, тем самым являясь важнейшим фактором укрепления и развития дружественных взаимоотношений между странами. Как подчеркнул Министр обороны РК Нурлан Ермекбаев, АрМИ всегда отличались «особым содержанием и грандиозным масштабом, став новым символом дружбы, международного сотрудничества, мира и солидарности».

Фархат КИНЖИТАЕВ,
в материале использованы фотографии Думана КУРМАНГАЛИЕВА

ЗА НОВЫМИ ПОБЕДАМИ

«Армия культуры»: состязание творческих коллективов

Конкурс «Армия культуры» учрежден в 2016 году и до нынешнего года был сопутствующим проектом Армейских международных игр. В этом году состязание творческих коллективов впервые включено в программу Игр, и его результаты будут влиять на общий рейтинг государства-участника.

В конкурсе будут соревноваться профессиональные исполнители, творческие коллективы, а также представители военных музеев и культурных центров вооруженных сил государств – участниц Армейских международных игр – 2021. Конкурс проводится в целях укрепления дружбы, товарищества и взаимопонимания между народами и вооруженными силами, популяризации военно-патриотической песни, предоставления возможности реализации своего творческого потенциала и приобщения к ценностям культуры государств.

С национальным колоритом нашей страны зрителей и участников конкурса ознакомят участники казахстанской команды.

– Наши конкурсанты выступят с патриотическими песнями на государственном и русском языках, произведениями мировой классики. К творческому состязанию готовятся самые яркие артисты Национального военно-патриотического центра Вооруженных Сил. Все они – лауреаты международных конкурсов, обладатели государственных

Ежегодно программа Армейских международных игр пополняется новыми конкурсами. АрМИ-2021 не стали исключением и включили в свой состав три новых вида военных состязаний. В двух из них за победу поборются представители казахстанской команды

ных наград, – рассказывает начальник Центрального ансамбля Национального военно-патриотического центра ВС РК старший лейтенант Касым Айтбаев.

Что касается условий конкурса, то в состав каждой команды войдут 12 человек, в том числе руководитель команды, судья (участник судейской комиссии), 8 участников команды (профессиональных исполнителей) и два участника этапа выставочной деятельности.

«Армия культуры» будет проводиться в 4 этапа. Первым из них станет «Вокальное мастерство», который разделен на туры сольного исполнения и исполнения дуэтом. В первом туре каждый участник исполнит две песни: одну на русском и вторую – на родном языке. Конечно же, главными тематиками композиций станет героико-патриотическая, темы службы в вооруженных силах, дружбы, войскового товарищества и любви к Родине. В туре дуэтов будут исполнены арии из опер, кантат или ораторий западноевропейских, русских композиторов по выбору участников.

Выступления будут тщательно оце-

ниваться судейской коллегией. Учитывать будут многое: во-первых, вокальные и интонационные навыки (чистоту интонации, красоту тембра, диапазон и сила голоса), во-вторых, дикцию и орфоэпию, в-третьих, артистичность, ха-

ризматичность, сложность репертуара. Немалое внимание будет уделяться и исполнительской культуре, в том числе поведению на сцене, умению донести до слушателей смысл исполняемого произведения, костюмам и реквизиту. В туре дуэтов будут также важны слаженность, спетость и сценический образ.

Во втором этапе под названием «Хореографическое мастерство» каждая команда представляет два сольных танца, один дуэт и две хореографические композиции в исполнении танцевальной группы. Рекомендуемые тематики: народный танец, классическая хореография, сценический или патриотический танец на выбор. В борьбе за высокие баллы в этом конкурсе участникам необходимо проявить исполнительское мастерство, сценичность, оригинальность балетмейстерского решения. Важным критерием оценки станет и образ, ведь костюм, грим, прическа и реквизит также существенно влияют на общий характер танцевальных номеров.

Как и в других этапах в третьем под названием «Инструментальный жанр» от каждой команды выступают по два представителя. Каждая команда представляет две инструментальные композиции в исполнении соло и два дуэта. В исполнении соло рекомендуются произведения разных жанров, стилей и эпох, в дуэте рекомендуется исполнять народную, этническую музыку. Конкурсные исполнения оцениваются по основным критериям, таким как уро-

вень владения музыкальным инструментом (качество звукоизвлечения, музыкальный строй, чистота интонации); уровень владения техникой исполнения (ритмичность, штрихи, приемы игры, виртуозные возможности); музыкальность (выразительность исполнения музыкального произведения, нюансировка, фразировка); артистичность (эстетика внешнего вида, артистизм). Для дуэтов – сыгранность, подбор репертуара, общее художественное впечатление.

Достаточно интересным станет этап «выставочная деятельность», в котором примут участие представители военных музеев, культурных центров вооруженных сил стран – участниц игр. Целями этапа являются не только выявление лучшего выставочного проекта, но и популяризация деятельности музеев военно-исторической направленности; обмен опытом и укрепление межмузейного сотрудничества, а также внедрение передовых подходов в деятельность музеев военно-исторической направленности.

В ходе этапа участники представляют проект на тематику исторического развития взаимоотношений стран – участниц АрМИ-2021, а также культурных особенностей развития своего государства. При презентации проекта необходимо учитывать целостность и законченность экспозиции, соответствие решений организации своего выставочного пространства единому стилю выставки, эстетичность восприятия.

Если в вышеуказанных этапах победитель определяется решением судейской коллегии, то в завершающем этапе – номинации «Приз зрительских симпатий» решение о победе того или иного участника вынесут зрители посредством интернет-голосования. Каждый творческий коллектив готовит командное выступление для финального гала-концерта длительностью не более 6 минут. Записи выступлений команд будут размещены в разделе конкурса на официальном сайте «АрМИ-2021», где и можно будет проголосовать за понравившуюся команду.

Во всех этапах за исключением «Приза зрительских симпатий» выступления участников будут оцениваться по 5-бальной шкале. Сумма баллов по всем критериям всех членов судейской комиссии является персональной оценкой участника на этапе. Места определяются по наибольшей сумме полученных баллов.

«Тактический стрелок»: состязание специалистов скоростной практической стрельбы

Еще одним новым конкурсом, в котором за победу поборются казахстанские военнослужащие, станет «Тактический стрелок», представляющий собой армейское тактико-стрелковое многоборье, включающее огневую подготовку, элементы рукопашного боя, оказание первой помощи раненому, метание ножа и сапёрной лопатки, а также решение тактических задач.

Новый конкурс АрМИ уникален и перспективен тем, что здесь в одном упражнении сочетаются осмысленный маневр стрелка в разных ситуациях боя, применение нескольких видов стрелкового и холодного оружия.

Конкурс проводится по четырем этапам и включает: первый этап – «Квалификация» - выполнение контрольных (проверочных) упражнений всеми

членами команд-участниц; второй этап – «Одиночный стрелок» - выполнение одиночных (индивидуальных) упражнений всеми членами команд-участниц; третий этап – «Группа» - выполнение групповых упражнений всеми членами команд-участниц в составе пары, в составе группы (четыре человека); четвертый этап – «Дуэль» выполнение дуэльных упражнений всеми членами команды.

В условия выполнения упражнений включаются: порядок их выполнения, минимальное количество боеприпасов, количество попыток выполнения (повторений), порядок начисления штрафных секунд, особенности его выполнения, а также требования безопасности, начисление штрафов, разрешенные и запрещенные действия. Состав команды – 4 человека основные и 1 запасной участник.

Казахстанские воины надеются показать самые лучшие результаты в этом конкурсе. Армейская тактическая стрельба активно развивается в Вооруженных силах Казахстана с 2019 года, а с 2020 года включена в программу подготовки подразделений. Ее элементы неизменно отрабатываются в ходе учений и ежегодной комплексной проверки Сил специальных операций «Алтын жебе».

«Меридиан»: конкурс военных топографов

Новый конкурс «Меридиан» – это комплекс военно-спортивных состязаний (упражнений) среди военнослужащих, проходящих военную службу по контракту (призыву) на офицерских должностях и должностях солдат и сержантов топографических служб вооруженных сил стран – участниц Армейских международных игр. Основными целями конкурса являются укрепление международного военного и военно-технического сотрудничества между участниками, повышение престижа военной службы в топографических службах вооруженных сил стран – участниц АрМИ, развитие состязательности и демонстрация тактико-технических характеристик современных образцов средств топогеодезического и наземного навигационного обеспечения.

Конкурс «Меридиан» включает в себя три этапа. На первом этапе участники соревнований выполняют упражнения по армейской тактической стрельбе из

автомата. Второй — позволит оценить умение участников ориентироваться на местности по компасу. На третьем этапе «Топографический квадратлон» участники соревнуются по специальным вопросам геодезии, картографии и геоинформатики.

Предусмотренные конкурсом задания направлены на определение мастерства и слаженности расчетов при комплексном выполнении специальных задач с применением современных технологий и новейших средств топо-

геодезического и навигационного обеспечения. В составе каждой команды – не более 8 человек. Конкурс пройдет на территории Парка культуры и отдыха ВС РФ «Патриот» в подмосковном Алабине.

Напомним, что Армейские международные игры пройдут с 22 августа по 4 сентября на территории 12 стран. Казахстанские воины примут участие в одиннадцати конкурсах.

Тимур АУБАКИРОВ

ЗАКРЕПИТЬ СВОЙ ТРИУМФ

Казахстанские военнослужащие усиленно готовятся к VII Армейским международным играм. На предстоящих конкурсах они продемонстрируют свое профессиональное мастерство, умения и навыки, а также получат возможность обменяться опытом с военными из других стран

Военнослужащие Вооруженных Сил Казахстана из года в год демонстрируют высокий уровень подготовки, становятся лидерами состязаний АрМИ. О подготовке к одному из конкурсов игр - «Воин мира», его участниках мы расскажем в этом материале.

Не отступать и не сдаваться

В 2018 году команда ВС РК заняла первое место в международном конкурсе военно-профессионального мастерства «Воин содружества» (ныне конкурс называется «Воин мира»), а почетное второе место в этом конкурсе среди женщин завоевала Жанаргуль Акбаланова.

Лейтенант Акбаланова проходит службу заместителем командира роты по воспитательной и идеологической

работе в Военном институте Сил воздушной обороны имени дважды героя Советского союза Т.Я. Бегельдинова. За ее плечами - два высших образования: юридическое и педагогическое (в области физической культуры и спорта), однако в момент выбора профессии она решила пойти по военной стезе.

- Мне всегда нравилась военная сфера. Мои дед и отец также работали в силовых структурах, - говорит она.

Помимо служебной деятельности важное место в жизни Жанаргуль Акбалановой занимает спорт. За свою спортивную карьеру ей удалось достичь многих высот. Лейтенант Акбаланова является мастером спорта международного класса по самбо. В ее активе также золотые медали Чемпионата Казахстана и Азии по самбо, серебряные

и бронзовые медали Чемпионатов и Кубков мира. Кроме того, она принимала активное участие в различных соревнованиях ВС РК. К примеру, она является призером Спартакиады ВС РК по зимнему многоборью в лыжных гонках на 5-10 км (2017-2019 годы), призером в индивидуальном военизированном кроссе. Также в этом году Жанаргуль Акбаланова заняла 1 место на соревнованиях по табельной стрельбе в рамках XVIII Спартакиады ВС РК. Жанаргуль Акбаланова награждена медалью за вклад в развитие самбо «Самбо саңлағы» (2019 год).

Это лишь небольшая часть перечисленных наград в коллекции Жанаргуль Акбалановой. Спорт для нее - целая жизнь, наполненная тренировками и победами.

- Спорт люблю с самого детства. Думаю, что на мое спортивное развитие большое влияние оказал брат, занимавшийся борьбой. Вдохновившись его примером, я тоже начала активно заниматься спортом, который научил меня никогда не сдаваться, идти только вперед, не отступать от намеченной цели. В спорте многое зависит от психологии и настроения на любое соревнование. Поэтому, если ваша цель победить, вам необходим правильный эмоциональный настрой, – говорит она.

Спортивная закалка позволила лейтенанту Акбалановой достойно представить Вооруженные Силы Казахстана

на Армейских международных играх 2018 года в Армении.

- Помню свой первый отбор, состоявшийся в Шымкенте в составе Сил воздушной обороны. Соревнования включали пять этапов: «Атлет», «Профессионал», «Снайпер», «Кавалер и сударыня», «Эрудития». В конкурсах «Атлет» и «Профессионал» мне удалось занять первое место. Непосредственная подготовка к соревнованиям проходила в Спасске под Карагандой, где в течение четырех месяцев мы усердно готовились к играм, – рассказывает девушка. - Подъем был в 5:30 утра, затем следовала утренняя физическая зарядка. После

этого до самого вечера проходили подготовительные тренировки по каждому направлению. По итогам каждого месяца проходил контрольный срез, после чего мы виделись с семьей, разлуку с которой непросто было преодолеть.

Жанаргуль Акбаланова признается, что подготовка была довольно сложной. Помимо выполнения заданий на силу, выносливость, демонстрацию навыков и умений военнослужащего, участникам игр важно было показать и свои творческие способности. Для того чтобы научиться танцевать, по словам девушки, ей пришлось буквально «ломать свою борцовскую натуру». Подго-

товка не прошла даром: Жанаргуль стала более гибкой, научилась танцевать казахские и армянские танцы, включающие даже акробатические элементы.

По итогам «Воина содружества» 2018 года лейтенант Акбаланова стала победительницей этапа «Профессионал», заняла 2 место на этапах «Снайпер», «Кавалер и сударыня». Показав отличные результаты, она внесла огромный вклад в победу Казахстана в этом международном соревновании, а сама стала обладательницей серебряной медали конкурса.

На пути к новым победам

Сержант третьего класса Орынбек Сандыбеков, проходящий службу в рядах бригады ПВО, готовится защитить честь Вооруженных Сил Казахстана на конкурсе «Воин мира» в этом году.

Будучи уроженцем Восточно-Казахстанской области Орынбек начал свой служебный путь в родном Аягозе, где вырос до сержанта батальона. В 2015 году был переведен в Алматы.

За плечами сержанта Сандыбекова уже есть опыт соревнований в Армейских международных играх. В 2014 году он принял участие в конкурсе «Воин содружества» в Беларуси, где занял третье место. В следующем году на родной земле стал чемпионом соревнований. В 2016-м Орынбек Сандыбеков внес свой вклад в подготовку военнослужащих к предстоящим состязаниям. Следующий год стал для него триумфальным. Заняв первые места на отборочных этапах в

Вооруженных Силах, сержант Сандыбеков стал двукратным победителем конкурса «Воин Содружества», который проходил в Беларуси. Следующие два года он был инструктором конкурса. В планах было участие в 2020 году, однако пандемия коронавируса внесла свои коррективы... В этом году Орынбек намерен закрепить свой статус победителя и завоевать золотую медаль.

Конкурс «Воин мира» - это многоборье, которое включает пять различных соревновательных дисциплин. В

первом конкурсе «Атлет» главная роль отводится физической подготовке, включает стометровку, подтягивание, прохождение полосы препятствий, метание ножа и гранат на точность, стрельбу по появляющимся мишеням. Второй конкурс - «Снайпер». В нем главная задача - набрать максимальное количество очков при стрельбе, используя 15 патронов. Максимально можно набрать 150 баллов. Конкурс «Профессионал» состоит в прохождении полосы препятствий (800 метров) с использованием противогаров, ОЗК, автоматов. Также в данном виде соревнований военнослужащий должен уметь производить быструю разборку и сборку автомата и применять навыки в военном спортивном ориентировании (5 км). Для этого ему необходимо владеть компасом и картой. Важным элементом конкурса «Профессионал» является военно-медицинская подготовка, которая заключается в спасении раненого на поле и оказании ему первой медицин-

КАЗАХСТАНСКАЯ
КОМАНДА НЕ
РАЗ ЗАНИМАЛА
ПРИЗОВЫЕ МЕСТА В
МЕЖДУНАРОДНОМ
КОНКУРСЕ «ВОИН
МИРА». В 2016 ГОДУ
В РОССИИ НАШИ
ВОЕННОСЛУЖАЩИЕ
ЗАНЯЛИ ТРЕТЬЕ
ОБЩЕКОНАНДНОЕ
МЕСТО, В 2017 В
БЕЛАРУСИ – ВТОРОЕ, В
2018 ГОДУ В АРМЕНИИ
– ПЕРВОЕ МЕСТО.

ской помощи. Помимо перечисленных конкурсов, где все-таки определяющим элементом является физическая подготовка военнослужащих, в конкурсе «Эрудит» необходимо продемонстрировать знания в области военной истории и международного гуманитарного права. Завершает соревнования «Воин мира» творческое состязание под названием «Кавалер и сударыня», где нужно показать все свои таланты.

спортивные соревнования, но и залог дружбы между странами, с каждым годом пополняющими ряды участников. Организаторы игр стараются создать необходимые условия для успешного

проведения конкурсов и укрепления международного военного сотрудничества.

Нариман ДЮСЕНОВ

- Безусловно, все пять этапов довольно сложны и требуют усиленных тренировок. В этом году в связи с карантинным режимом отбор военнослужащих носил региональный характер. Лучшие были собраны в Спасске, где и проходят дальнейшую подготовку непосредственно к конкурсу, – подчеркивает Орынбек Сандыбеков.

Нынешние игры станут важными не только для сержанта Сандыбекова, но и для старшего сержанта Турара Тлегенова из войсковой части, дислоцирующейся в Шымкенте, который выступал на играх в 2016 году. По его словам, тот опыт был неудачным, и в этом году он надеется исправить это, приняв участие в соревнованиях «Воин мира».

- Проходит планомерная физическая, огневая и творческая подготовка. Настрой хороший. Полагаю, в этом году все получится, – кратко подмечает он.

Армейские игры – это не только

Әскери қақтығыс кезінде десантшыларға қашанда жауапты әрі ауыр міндеттер жүктелген. Жаудың шебін бұзу, парашютпен шайқастың қақ ортасына кіру, тұтқынға түскендерді құтқару, соңғы демің қалғанша қорғанысты ұстау сияқты жанқиярлық шаралар дәл осы әскерге тапсырылады. Олар «шегіну» деген сөзді білмейді. «Бізден басқа ешкім емес!» деп ұран салған десантшылар талай әскери операцияларды сәтті орындай білді.

ОЛАР «ШЕГІНУ» ДЕГЕНДІ БІЛМЕЙДІ

Ұтқыр әскер ретінде құрылды

Қазақстанның Құрлық әскерлері егемендік алған тұста ел аймағында орналасқан құрамалар мен әскери бөлімдерден құралды десек қателеспейміз.

Анығын айтар болсақ, жас мемлекетте ол кезде ұрысқа қабілетті әскери бөлімдер де көп емес еді. Құрлық әскерлерінің негізін Семейде орналасқан бірінші армиялық корпус құрады. Оның құрамында

мотоатқыштар мен танк дивизиясы және корпусқа бағынышты әскери бөлімдер болды. Мұнда сондай-ақ, жекелеген әскери бөлімдер – ракеталық бригада, артиллериялық және реактивті артиллериялық полктер тұрды. Бұдан басқа Отардағы дивизия мен Алматы маңында орналасқан еліміздегі бірден бір десантты-шабуылдаушы бригада бар еді. Сондай-ақ, республика аймағында Еуропадан шығарылған әскери техникалар саны

айтарлықтай жинақталып, әсіресе, танкілер мен бронды машиналар, артиллериялық қондырғылар ашық аспан астын паналады.

Сол кездегі ел Президенті – Қарулы Күштердің Жоғарғы Басқолбасшысының тапсырмасы бойынша, осыншама мол мұраға ие болған жас тәуелсіз елдің Қорғаныс министрлігі алдында қысқа мерзім ішінде аталған әскерлердің базасында ұтқыр, ұрысқа қабілетті армия құру міндеті тұрды. Осылайша, еліміздің

жас Қарулы Күштері жасақталды. Алдымен, тоқсаныншы жылдардың аяғында ел Қарулы Күштерінің құрылымы реформаланып, Қарулы Күштердің үш түрі дүниеге келді.

Кейін жаңа ғасырда Қарулы Күштерді жетілдіру қажет болды. Сол тұста елбасы Н.Назарбаев «XXI ғасыр армиясының жауынгерлік қуаты оның санымен емес, жеке құрамының жоғары дайындығымен, техникалық жабдықталуымен, сыртқы қауіптерге сенімді қарсы тұра білу қажет» дегенді айтты. Осындай қажеттіліктен егемен еліміздің азаттығы мен жеріміздің тұтастығын қорғауға жауап беретін ұтқыр әрі шапшаң қимылдайтын, саны аз болғанымен, сапасы сын көтерер, Жоғарғы Бас қолбасшының резерв әскерлері болып табылатын әскер түрін құру идеясы туындады. Көп ұзамай Қазақстанның Ұтқыр Күштері Қазақстан Республикасы Президентінің 2000 жылғы 6 шілдедегі № 417 Жарлығына сәйкес 35 десанттық-шабуылдау бригадасының базасында құрылды. Ал Қазақстан Республикасы Қорғаныс министрінің 2003 жылғы директивасының негізінде Қарулы Күштеріміздің Ұтқыр күштері Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің Аэроұтқыр әскерлері болып өзгертілді.

Бұғанасы бекіді

Аэроұтқыр әскерлері дегеніміз әскери бөлімдер мен құрамалардан тұратын Қарулы Күштеріміздің ұрысқа әзірлігі жағынан барынша жетілдірілген, жинақы әскер түрлері болып табылады.

Әскери істе тамаша табыстарға жету үшін оны дұрыс басқару қажет. Алдағы жұмыстарды жоспарлау, әскерлердің күнделікті өмірін қадағалап отыру қолбасшылық пен десантты-шабуылдау әскерлерінің қолбасшысы басқармасына жүктелді. Өзінің тарихи кезеңдерінде, қолбасшылық пен Десантты-шабуылдау әскерлерінің басқармасы үлкен абыройға ие болып, халық пен армияның сүйіспеншілігіне бөленді. Бұл ерекше абырой мен атақ қолбасшылардың орасан зор еңбегінің арқасы.

Ұтқыр әскерлерінің құрылуы кезінде қолбасшылық еткен генерал-майор Уәли Еламановқа Елбасы – ҚР Қарулы Күштерінің Жоғарғы Бас қолбасшысы 2001 жылы 7 мамырда Ұтқыр күштерінің Жауынгерлік Туын табыс етті. Содан ба-

стап үш жыл қатарынан қолбасшылық еткен Уәли Бисақанұлының тұсында Ұтқыр күштері көптеген өңірлік, халықаралық, бітімгерлік оқу-жаттығуларға қатысып, мықты әскердің құрылғандығын дәлелдеді.

Атап айтсақ, Германияда өткен «Өңірлік ынтымақтастық – 2001» халықаралық оқу-жаттығуына, сол жылы Украина жерінде өткен «Әлем қорғаны-2001» және 2002 жылы Ресей Федерациясында өткен қос бірдей Ұжымдық қауіпсіздік туралы шартқа мүше мемлекеттердің бірлескен әскери оқу-жаттығулары «Әлем теңізі – 2002» және «Ынтымақтастықтың оңтүстік қорғаны – 2002» атты оқу-жаттығуларына қатысып, тәжірибе алмасты.

Сонымен қатар, 2003 жылы қазіргі таңға дейін әлемнің алпауыт елдерінің Қарулы Күштері бақ сынайтын, тәжірибе алмасатын ірі оқу-жаттығулардың бірі «Дала қыраны – 2003» халықаралық оқу-жаттығуына қатысты. Онда Ұтқыр күштерінің әскери қызметшілері Ұлыбритания және АҚШ әскери қызметшілерімен жауынгерлік машықтарын дамытты.

Осы тұста Қарулы Күштеріміздің дамуына орасан зор үлес қосқан генерал-полковник Сәкен Жасұзақов екінші қолбасшы ретінде Ұтқыр күштерінің тізгінін өз қолына алғанын айта кетейік. Кейін 2005 жылы 4 мамырда Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев Сәкен Әділханұлына ҚР ҚК Аэроұтқыр әскерлерінің Жауынгерлік Туын табыс

етті.

Бұдан кейін генерал-лейтенант Мұрат Майкеев, генерал-лейтенант Әділбек Алдабергенов, генерал-майор Дәулет Оспанов, генерал-майор Алмаз Жұмакеев және генерал-майор Қайдар Қарақұлов сияқты қолбасшылар аталмыш әскердің дамуына үлес қосты. Осылайша, Аэроұтқыр әскерлері жыл өткен сайын жауынгерлік дағдылары мен машықтарын дамыта отыра, буынын бекітіп, бұғанасын қатайтты.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қаулысына сәйкес және Қорғаныс министрінің бұйрығымен 2017 жылдың 17 наурызында Аэроұтқыр әскерлері ҚР ҚК ҚӘ Десантты-шабуылдау әскерлері атауына біржола көшті. Әрине, Десантты-шабуылдау әскерлері атауын иемдену жеке құрамның қуанышын еселеп, оған ерекше серпін мен рух берді.

Десантты-шабуылдау әскерлерінің қарамағына Алматы, Талдықорған, Жаркент, Сарыөзек және Қапшағай гарнизондарынан құрылу кезінде көзделген жауынгерлік тапсырмалары алуан түрлі 14 әскери бөлім қарайды.

Тұңғыш бітімгерлікті атқарды

Қазақстаннан тұңғыш бітімгерлік міндеттерін атқаруға аттанған әскери қызметшілер де – десантшылар. 2003 жылдан бастап 2008 жыл аралығында Десантты-шабуылдау әскерлерінің Қазақстандық бітімгерлік полкынан инженерлік-саперлік жасақ Иракта Коалицияның тұрақтандырылған күштері құрамында бітімгерлік

міндеттерін орындады.

Жалпы, миссия барысында 9 ротация жіберіліп, саны 300-ден астам Қарулы Күштеріміздің әскери қызметшілері қатысты. Бітімгерлік міндеттерді орындауды бастаған күннен бастап, бітімгерлер 4 миллионнан астам жарылғыш заттарды залалсыздандырып, 7 мың куб метр ауыз суды тазартты. Ирак елінің қауіпсіздік күштері үшін жарылғыш заттарды жою үшін 500-ден астам арнайы мамандар әзірленіп, оның ішінде 70-тей маман далалық су жабдығына дайындалды. Саперлер жасағының дәрігерлері 5 мыңнан астам жергілікті тұрғынға, көбінесе аналар мен балаларға медициналық көмек көрсетті.

Ирак басшылығы ешқандай қиындыққа қарамай, өздерінің одақтық міндеттеріне адал болған және «Иракты азат ету» операцияларына қатысып, көрсеткен еріліктері үшін қазақстандық бітімгерлерге алғыстарын білдірді.

Ирак елінің Эс-Сувейра қаласының маңында қазақстандық және украиндық бітімгерлері оқ-дәрілерді жою операцияларын орындау барысында өздігінен жарылыс болып, қазақстандық бітімгер ерлікпен қаза тапты. Ол капитан Қайрат Құдабаев еді. Жарылыс маңына бәрінен жақын тұрған офицер көп ойланбастан, оқ-дәріні денесімен жауып, ерлікпен қаза тапты және I дәрежелі «Айбын» орденімен наградталды.

Осылайша, бітімгерлік міндеттерін орындау барысында қазақстандық десантшылардың екеуі – I дәрежелі «Айбын» орденімен, он бесі – II дәрежелі «Айбын» орденімен, сегіз әскери қызметші – III дәрежелі «Айбын»

орденімен және 60-қа жуық десантшы «Жауынгерлік ерлігі үшін» медальдарымен наградталды.

Бұл бітімгерлердің өзге елде атқарған алғашқы міндеттері болғанымен, соңғысы болмады. 2018 жылдан бастап қазақстандық бітімгерлер «ҮндіБат» үнді батальонының құрамында «Ливандағы БҰҰ уақытша күштері» бітімгерлік миссияларына қатыса бастады. Қазіргі уақытқа дейін жіберілген 3 бітімгерлік ротасы өздеріне жүктелген міндеттерді абыроймен орындап, туған жерге оралды. Келесі кезекте, 4-бітімгерлік ротасы аттануға даярлық үстінде.

Әрине, өзге елде Қарулы Күштеріміздің бет-бейнесін танытатын әскери қызметшілерді іріктеуде де өте үлкен талаптар қойылады. Сырт келбеті мен дене дайындығының жоғары болуынан бөлек, қиын жағдайда өз бетінше шешім қабылдай алатын, шапшаң, жауынгерлік білімі мен білігі мығым, ағылшын тілін жетік меңгерген десантшылар таңдап алынады. Олар, Ливан елінде алты ай бойы Ливан мен Израиль шекарасындағы «Көк жолақта» 16 шақырымдық жерді патрульдейді, Ливандағы күнделікті жағдайды нақтылап, блок-бекеттерде қызмет атқарып, әскери базаларды күзетеді. Қазақстандық бітімгерлер онда «Үндібат» үнді батальонының құрамында болатындықтан,

Ливанға жіберілмес бұрын Үндістан Республикасының Нью-Дели қаласында дайындық курстарынан өтеді.

Сонымен қатар, Қазақстандық бітімгерлік полкінің десантшылары халықаралық «Дала Қыраны» және «Мызғымас бауырластық» оқу-

жаттығуларына қатысады. Онда олар Англия, Германия, Италия, Ресей, АҚШ, Түркия, Франция және өзге де елдердің Қарулы Күштерінің әскери қызметшілерімен бірлесе отырып, өздерінің кәсіби біліктіліктерін арттырып, бітімгерлік саласындағы тәжірибелерімен бөліседі.

Елдегі жағдайда – алдыңғы шепте

Осыдан біраз жыл бұрын Арыстағы оқиға естеріңізде болар. Сол Арыстағы жарылыста да десантшылар қарапайым халықтың жанынан табылды. Жарылыс салдарын жою, жарылмаған оқ-дәрілерді залалсыздандыру, қарапайым халыққа моральдық тұрғыда қолдау көрсету барысында инженерлік-саперлік полкі жеке құрамының атқарған қызметі орасан зор болды. Жүктелген міндеттерді аса жоғары жауапкершілікпен орындағаны үшін бірқатар әскери қызметшілер «Жауынгерлік ерлігі үшін» медальдарымен марапатталды.

Бір елді емес, бүкіл әлемді шарпыған індетте еліміз алғаш рет енгізілген төтенше жағдайға тап келді. Осы тұста Қарулы Күштеріміздің халқымыздың қауіпсіздігі жолында атқарған қызметі орасан зор. Оның ішінде, Десантты-шабуылдау әскерлерінен 2000-ға жуық десантшылар Алматы қаласына дезинфекциялау мен санитарлық өңдеу жұмыстарын жүргізді. Қала маңына қойылған тосқауыл бекеттерінде Ливан елінде БҰҰ бітімгерлік міндеттерін орындаған бітімгерлер де қызмет атқарды. Сонымен қатар, десантшылар барлық құқық қорғау органдарымен бірлесе отырып, қаланы патрульдеу-

ге қатысып, қарапайым тұрғындармен вирустан сақтану шаралары бойынша нұсқаулықтармен таныстыру жұмыстарын жүргізді. Сондай-ақ, 300-ден астам десантшылар Нұр-Сұлтан мен Орал қалаларында төтенше жағдайға байланысты жүргізілген іс-шараларға белсенді түрде атсалысты.

Сайыстарда көрсеткіштері жоғары

Десантты-шабуылдау әскерлері барлық, оның ішінде халықаралық оқу-жаттығуларға белсенді қатысады. Армиялық халықаралық ойындар сайыстарында қол жеткізген көрсеткіштері жоғары. Соның ішінде, әуе-десанттық әскерлері бөлімшелерінің халықаралық кешенді сайысы болып табылатын «Десанттық взвод» конкурсы қазақстандық және шетелдік десантшылардың мықтылығын дәлелдейтін тартысты дода болып саналады.

Атап айтсақ, 2016 жылы Ресей Федерациясында өткізілген «Десанттық взвод» конкурсында, 8 мемлекеттен қатысқан қатысушылардың арасында ҚР ҚК командасы 2-орынды иеленді. 2017 жылы «Десанттық взвод» халықаралық конкурсы Қытай Халық Республикасының Гуаньшуй қаласында өткізілді. Бұл жолы 7 мемлекеттен қатысқан командалар арасында ҚР ҚК 2-орынды иеленді.

2019 жылы «Десанттық взвод» халықаралық конкурсы РФ Псков қаласында өтті. Әлемнің 21 мемлекетінен қатысқан командалар арасында ҚР ҚК 5-орынға табан тіреді.

Десантшы жауынгерлер әрқашан жоғары даярлық деңгейін, кәсіби

шеберлігін, қиын да күрделі міндеттерді орындауға қабілетті екенін көрсетуде.

Десантты-шабуылдау әскерлерінде қызмет етудің қай кезеңде болса да абырой-беделі асқақ. Бөлімдер мен бөлімшелерді жасақтау қатаң іріктеу арқылы жүргізіледі, ал мерзімді қызмет әскери қызметшілерінің спорттық разряды бар және психологиялық тұрғыдан өте төзімді болып келеді.

Жауынгерлік әзірліктің негізі

Десантшы – ол ерік пен жігерді, мінезді, тәуекелге бара алатын батыл қасиеттерді бойына шоғырландыра білген күш иесі, ол ерліктің жоғарғы мектебі, бірінші дәрежедегі батырлық, нөмірі «бірінші» жауынгерлік әзірлік. Оның негізі – парашютпен секіру болып табылады. Мақсаты – қарсыластың тылында жауынгерлік міндеттерді орындау үшін жеке құрамның, қару-жарақ пен әскери техниканың тұрақты түрде даярлығын қамтамасыз ету.

Әрбір десантшыға парашютпен секіруді жүзеге асырғаннан кейін көгілдір береттер мен жолақ жейде табыс етіледі. Бұл мәртебе оның нағыз десантшы екендігін айқындайды.

Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде алғаш рет парашютпен секіру 1993 жылы Қапшағай қаласындағы 35 жеке гвардиялық десанттық-шабуылдау бригадасында орын алды. Онда десантшылар МИ-8 тікұшағынан секірді. Сондықтан да, Қапшағай өлкесін «десантшылардың тал бесігі» деп атайды. Ал, 1994 жылы десантшылар АН-72 ұшағынан секіре бастады.

2012 жылы ҚР ҚК ҚӘ Десантты-ша-

буылдау әскерлерінің жеке құрамы түнде МИ-17 тікұшағынан және АН-72 ұшағынан 3300-ге жуық парашютпен секірулерін орындады.

Ал, 2013 жылы бұл әскердің барлау бөлімшелері Д-6 сериядағы 4, «Кентавр», «Беркут-2» парашют түрлерімен су бетіне 800-ге жуық секірулерін орындады.

Бүгіндері Десантты-шабуылдау әскерлерінің жауынгерлік даярлық жоспарына сәйкес осы әскер түрінде мерзімді қызметтерін өткеретін

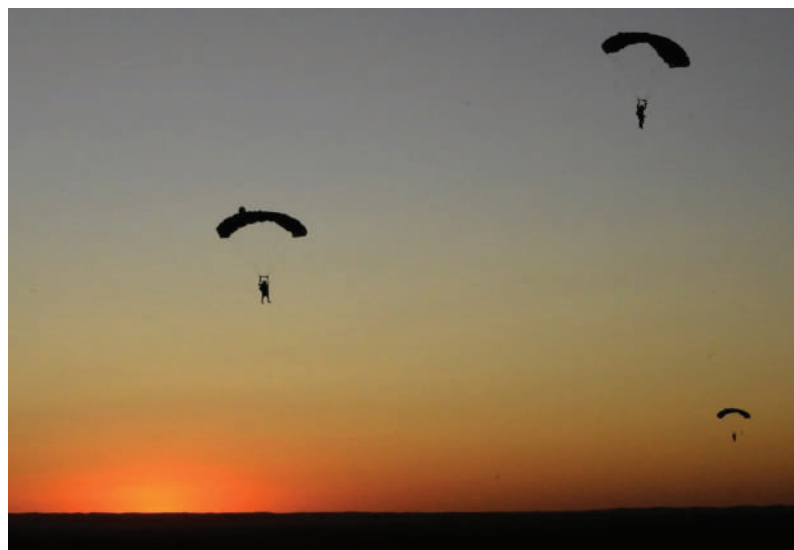
десантшылар алғаш парашютпен секірулерін орындап, нағыз десантшы атануда. Бұдан өзге күндізгі, түнгі секірулерді де орындап, жауынгерлік машықтарын жетілдіруде.

Түнде парашютпен секіру – десантшылардың жауынгерлік даярлығының міндетті элементі. Бұл жаттығуларды келісімшарт бойынша офицерлер мен әскери қызметшілер орындайды.

Жаттығулар күндізгі уақытта зерделеніп, түнгі секірулер алдында қайта пысықталғанда және әр десантшы дайындықты барынша меңгергенде әуедегі іс-қимылдар сәтті орындалады.

Сөз соңы

«Бізден басқа ешкім емес» деп ұрандатқан көк тарландары кез келген тартысты додада көшбасшылық қасиеттерін жоғалтпады. «Десантшылар – бір-біріне бауырлар» деп қиын тұста қарулас досына демеу болып, бір үйдің балаларындай қамқор болып келеді. Осы қасиеттері оларды бірлікке, ынтымаққа шақырып, әрдайым биіктен көрінулеріне жол ашады.

ӘУЕ ТЫНЫШТЫҒЫН ҚОРЫҒАН ҚЫРАНДАР

Әуеде жүріп ел үшін жан аянбай еңбек ету – көптің қолынан келе бермейтін іс. Ел тыныштығын әуеде қорғау, қырағы күзету – ҚР Қарулы күштеріне қарасты Әуе қорғанысы күштерінің қызметі. Әуе қорғанысы күштерінің құрамына Әскери-әуе күштері мен Әуе шабуылына қарсы қорғаныс әскерлері және әуе қозғалысын басқару орталықтары кіреді. 1998 жылғы 2 шілдеде Әскери-әуе күштерін құру туралы директиваға қол қойылды. Яғни, жыл сайын 2 шілдеде еліміздің Әскери-әуе күштері қызметшілері өздерінің кәсіби мерекесін атап өтеді. Осы атаулы күнге орай біз де журналымыздың осы санында еліміздегі Әскери әуе күштерінің әлеуетіне тоқталғанды жөн көрдік.

Авиация – әуедегі қарсыластың соққыларынан маңызды бағыттарды, аудандарды және объектілерді қалқалауға арналған Әуе қорғанысы күштерінің негізгі маневрлік әскер түрі.

Әскери-әуе күштері құрылымындағы әскери авиация мақсатына қарай тактикалық, стратегиялық, әскери-көліктік авиацияға, ал ұшақтардың міндеттерді орындау сипатына, ұшу тактикасы мен қарулануына қарай бомбалаушы, жойғыш, жойғыш-барлаушы, барлаушы және көмекші (байланыс, санитарлық) авиация түрлеріне бөлінеді.

Ол ұйымдық жағынан авиациялық бірлестіктерден (стратегиялық және тактикалық авиация), құрамалардан (корпус, дивизия, тағы басқа) және бөлімдерден (полк, эскадрилия тағы басқа) тұрады. Бұлардың құрамына материалдық, техникалық, арнаулы жабдықтау, аэродромдық қызмет бөлімдері мен бөлімшелері енеді. Реактивті ұшақтар, қанатты зымырандар және жаппай қырып-жоятын қарулармен жабдықталған, қазіргі заманғы әскери-әуе күштерінің соғыс қимылдарын жүргізуге, дұшпанға

соққы беруге мүмкіндігі мол Қазақстан Қарулы Күштерінің негізгі бөлігі.

Әскери - әуе күштері жау шебіне тұтқиылдан бастырмалата шабуыл жасап, ауыр соққылар береді, дұшпан тылындағы маңызды объектілерді күйретіп, оның әскери-экономикалық мүмкіндігін әлсіретеді, әскерлер мен жүктерді тасымалдайды және әуе барлауын жүргізеді.

Бүгінгі таңда Әскери әуе күштері – жауынгерлік іс-қимылдарды жүргізудің қазіргі талаптарына жауап беретін қару-жарақ пен техниканың қазіргі заманғы үлгілерімен жасақталған ҚР Қарулы Күштерінің жоғары технологиялық түрі. Оның күнделікті тыныс-тіршілігі жауынгерлік жаттығулармен, авиациялық ұшулармен, мемлекетіміздің әуе кеңістігін күзету жөніндегі жауынгерлік кезекшілікпен толыққан. Әскери-әуе күштерінің жауынгерлері өздерінің қол жеткізген табыстарымен еліміздің қорғаныс қабілетін нығайтуға лайықты үлес қосып келеді және олар еліміздің егемендігі мен аумақтық тұтастығының сенімді қорғанысында тұр.

Қазіргі әлемдік үрдістерді ескере отырып, еліміздің қарулы күштер саласында қарулы күрестің негізгі басымдығын әуе саласына көшіру жөнінде шешім қабылданды. Өйткені Әуе шабуылы құрылғылары ең үлкен

қауіп төндіре бастады. Олар үшін қазір ұшу қашықтығы бойынша да, соққы беру объектілері бойынша да, қуаты жағынан да ешқандай шектеулер жоқ. Мұндай қауіпке тек авиация мен Әуе шабуылына қарсы қорғаныс әскерлерінің бірлескен күшімен ғана тиімді қарсы тұруға болады.

Қазақстандық ұшқыштар әуеде самғау сағаты бойынша ТМД елдері арасында алдыңғы қатарда. Бұл алдымен ұрыс кезіндегі шеберлікке тікелей қатысты. Ұшқыштың орташа ұшу

уақыты 100 сағаттан асады. Бұл ТМД-дағы жақсы көрсеткіш және оны НАТО елдерінің ұшақтарының шабуылымен салыстыруға болады. Ресей Федерациясы мен Украинада ұшудың орташа уақыты - 50 сағат.

Еліміздің Әскери-әуе күштері посткеңестік кеңістіктегі Ресейдің Әскери-әуе күштерінен кейінгі екінші орында. Олардың қарамағында әр түрлі мақсаттағы 400-ден астам жауынгерлік ұшақ, 80 көлік ұшағы және 300 тікұшақ бар.

Авиациялық парк жыл сайын жаңа авиациялық техникамен толықтырылып отырады. ҚР Қарулы Күштерінің тарихында алғаш рет 2015 жылы Су-30СМ ең заманауи жауынгерлік ұшақтар сатып алынды. Бүгінгі таңда ол әлем бойынша көп функционалды қызмет атқаратын үздік ұшақтардың қатарында.

2016 жылы жаңа Ми-171Ш көлік-жауынгерлік тікұшақтары, Ми-35М көпфункционалды жауынгерлік тікұшақтары алынды. Бұған дейін база AirbusMilitary концернінің С-295 әскери-көліктік ұшақтарымен толыққан болатын. Бұдан басқа, Әскери-әуе күштерінің қарулануында Су-27 көпмақсатты жойғыш ұшақтары, L-39 оқу-жауынгерлік ұшақтары, Ан-26 әскери-көліктік ұшақтары, Ми-8, Ми-17, ЕС-145 Еврокоптер және УН1-ІІ "Хьюи" тікұшақтары, сондай-ақ WinLong және SkyLark соқпалы ұшақтары бар.

Бұл әдіс-тапсырмаларды базадан едәуір қашықтықта, күндіз-түні, қарапайым және күрделі метеожағдайда орындай алады. Яғни, ҚР ҚК ӘҚК жарақтандыруындағы барлық әскери техника әлемдік стандарттарға сай келеді деп айтуға болады.

Авиациялық паркті жаңарту

нәтижесі кез келген стратегиялық бағытқа әскерлерді, қару-жарақ пен әскери техниканы жіберуді орындауға қабілетті қазіргі заманғы авиацияның аэрокөліктік мүмкіндіктерін жасау болып табылады.

Авиациялық паркті жаңартудың нәтижесінде әскерлерді, қару-жарақтар мен әскери техниканы жанармай құю үшін аралық тоқтаусыз кез келген стратегиялық бағытта жеткізе алатындай авиацияның аэротасымалдау мүмкіндіктері пайда болды. Бүгінгі күні Қарулы Күштердің техникалық жасақталуының деңгейі анағұрлым жоғары, сапалы деңгейге жетті.

Арнайы тоқталып, кететін тағы бір жайт еліміздің аспан тыныштығын күзететін Еврокоптер тікұшағы Қазақстанда құрастырылған. Одан басқа, Қазақстан 2017 жылы Ми-171 мен Су-30 ұшақтарымен толықты. Бұл техникалар әуеде түрлі әскери тапсырмаларды шұғыл әрі сапалы орындауға мүмкіндік береді. Осылайша, әуе қорғаныс күштерінің әлеуеті одан әрі арта түсуде.

2013 жылы көктемде Отан

қорғаушылар күні қарсаңында Мәтібұлақ полигонында өткен Жауынгерлік парад Мемлекет басшысының тарапынан жоғары деңгейде және үлкен дайындықпен өтті деп бағаланса, «KADEX-2018» халықаралық көрмесіне де еліміздің Әуе қорғаныс күштері үлкен дайындықпен келді.

Бүгінгі күні Қарулы Күштерде қайта жарақтандыру бағдарламасы жүзеге асырылып жатыр. Әуе күштеріне келетін болсақ, әуе паркінің 50 проценттен астамы қайта жабдықталды. Жаңа техника ұшқыштарды даярлаудың жоғары деңгейіне өтуімізге септігін тигізіп, әуе қорғанысы күштерінің дайындығы бұдан да жақсара түспек.

Осы орайда Қазақстан Республикасының аумағында бастауын 2010 жылы алған «Бейбіт аспан» террорға қарсы бірлескен әскери-оқу жаттығуын айтуға болады.

Одан өзге еліміздің әскерлері халықаралық ынтымақтастықпен өзара тәжірибе алмасу мақсатында «Өзара іс-қимыл», «Мызғымас бауырластық», «Дала қыраны», «Жауынгерлік

ынтымақтастық» және тағы басқа бірлескен оқу-жаттығуларын өткізіп жүр.

Біздің әскери қызметшілер Армиялық халықаралық ойындарында да үздік нәтиже көрсетіп жүр.

Осы ретте қандай да заманауи озық техника, соңғы үлгідегі ұшақ болмасын оны басқаратын адам, яғни маман екенін айтуымыз керек.

Елімізде осы сала бойынша авиация мамандарын даярлайтын Кеңес Одағының екі мәрте Батыры Т.Бигелдинов атындағы Әуе Қорғаныс Күштерінің Әскери институты бар. 1974 жылы ашылған оқу ордасы инженер-ұшқыш, инженер-психолог, жалпы инженер, т.б. мамандықтар бойынша авиация кадрларын даярлайды.

Әскери-әуе күштері – Қарулы Күштеріміздің ең ұтқыр және техникалық жағынан жарақталған түрі. Әскери-әуе күштерінің жауынгерлерін әрдайым мақтанышпен айта аламыз. Олар өздерінің қол жеткізген табыстарымен еліміздің қорғаныс қабілетін нығайтуға лайықты үлес қосып келеді.

Меруерт САФАЕВА

ВОЙСКА ПОСТОЯННОЙ ГОТОВНОСТИ

2 июля войска радиационной, химической и биологической защиты отметили свой профессиональный праздник. В этот день в 1992 году в составе Министерства обороны Республики Казахстан был сформирован отдел РХБЗ. Войска РХБЗ способны решать задачи, связанные с защитой личного состава Вооруженных Сил и гражданского населения от поражающих факторов ядерного, химического и биологического оружия. В военное и мирное время они могут быть задействованы в ликвидации последствий происшествий, представляющих радиационную, химическую и биологическую опасность

Применительно к решаемым задачам в войсках РХБЗ имеются подразделения разведки, специальной обработки, аэрозольного противодействия и огнеметные подразделения. Сегодня на вооружении войск имеется современная техника. Это тяжелые огнеметные системы ТОС-1А «Солнцепек», которые способны выводить из строя легкобронированную технику, уничтожать сооружения, здания, живую силу противника на открытой местности и в фортификационных сооружениях.

Войска используют технику казахстанского производства: расчетно-аналитические станции РАСТ-2КЗ для оперативной обработки информации,

анализа и оценки обстановки на местности, отображения зон риска и заражения и передачи информации в штаб, а также авторазливочные станции АРС-14 КЗ для дегазации, дезактивации и дезинфекции вооружения, военной техники, транспортных средств, местности, создания маскирующих аэрозольных завес. Части и подразделения радиационной, химической и биологической защиты планомерно оснащаются новыми, высокоэффективными средствами разведки, индивидуальной и коллективной защиты, техническими средствами снижения заметности и маскировки, огнеметно-зажигательным вооружением. С учетом обновления

технической составляющей свою подготовку совершенствуют и сами военнослужащие. В учебных центрах Вооруженных Сил РК на постоянной основе проводятся курсы подготовки специалистов войск радиационной, химической и биологической защиты, войска задействуются в различных учениях в Казахстане и за рубежом.

В мирное время специалисты стоят на страже жизни и здоровья миллионов людей, в готовности выполнить задачи по ликвидации последствий аварий и катастроф на опасных промышленных предприятиях.

Главным вызовом для войск РХБЗ в 2020 году стала пандемия коронави

руса. В сложный для страны период военнослужащие пришли на помощь народу. Для борьбы с инфекцией были задействованы более трех тысяч военнослужащих и около 100 единиц специальной техники. Обработанная площадь социально значимых объектов составила свыше 60 млн. квадратных метров, более 4 тыс. километров дорог.

Опыт борьбы с пандемией показал востребованность войск РХБЗ, значимость которых была подчеркнута Верховным Главнокомандующим Вооруженными Силами Казахстана.

В настоящее время продолжается активная работа по дальнейшему развитию системы РХБ защиты и поддержанию в готовности сил и средств к своевременному реагированию на возникающие угрозы. Проводится оснащение современной техникой и укомплектование профессиональными кадрами.

В апреле 2020 года был создан Департамент войск радиационной, химической, биологической защиты и экологической безопасности, что позволило существенно повысить качество и

оперативность управления войсками, усовершенствовать систему специальной подготовки.

В этом году Военный институт Сухопутных войск впервые выпустил одиннадцать офицеров, обучавшихся по специальности «Радиационная, химическая и биологическая защита в военном деле».

Военнослужащие войск РХБЗ гордятся принадлежностью к этому роду войск, ежедневно повышают свой профессионализм и всегда готовы прийти на помощь народу.

Состязания военных

Армейские международные игры — это соревнования, которые более чем 40 стран. Свои силы они проверят в 34 конкурсах в те

Дата проведения: 22 августа – 4 сентября

Количество конкурсов: **34**

Страны-участницы: более **40**
(по состоянию на 1 июня)

Новые конкурсы: «Тактический стрелок»,
«Армия культуры» и «Меридиан»

НА ТЕ

ОТ КА

СТРАНЫ-ОРГАНИЗАТОРЫ КОНКУРСОВ - 12

Россия – **16** конкурсов

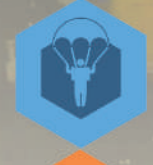
Беларусь, Китай,
Иран – по **3** конкурса

Казахстан, Вьетнам,
Узбекистан – по **2** конкурса

Алжир, Армения, Сербия,
Монголия и Катар – по **1** конкурсу

их профессионалов

е определяют сильнейших среди военных профессионалов из
чение двух недель непрерывных состязаний

ТЕРРИТОРИИ КАЗАХСТАНА ПРОЙДУТ

«Мастера артиллерийского огня» -
состязание минометных расчетов

«Соколиная охота» -
состязание расчетов БПЛА

КАЗАХСТАНА В ИГРАХ ПРИМУТ УЧАСТИЕ:

300 человек в **11** конкурсах

«Танковый биатлон» –
состязание танковых
экипажей

«Десантный взвод» –
состязание десантников

«Эльбрусское кольцо» –
состязание альпинистов

«Верный друг» –
состязание кинологов

«Армия культуры» –
состязание творческих
коллективов

«Кубок моря» –
состязание экипажей кораблей

«Тактический стрелок» –
состязание специалистов
скоростной практической стрельбы

«Конный марафон» –
состязание конных подразделений

«Мастера артиллерийского огня» –
состязание минометных расчетов

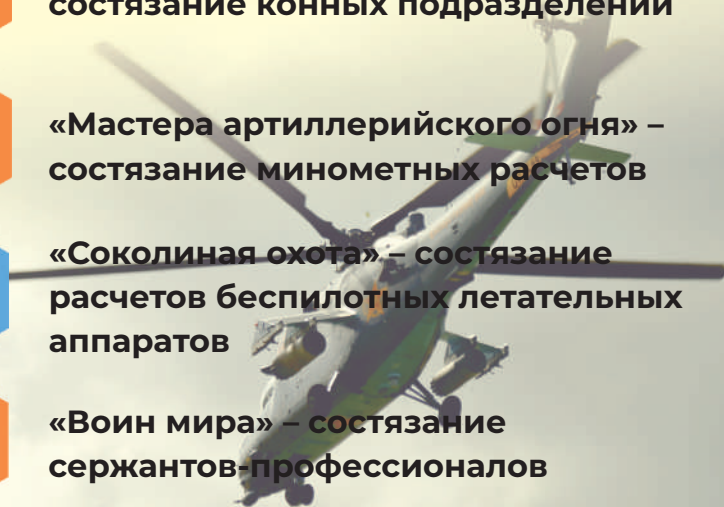

«Соколиная охота» – состязание
расчетов беспилотных летательных
аппаратов

«Воин мира» – состязание
сержантов-профессионалов

В конкурсах
«Верный друг» и
«Снайперский
рубеж», кроме
военнослужащих-
мужчин, в этом
году впервые будут
участвовать
военнослужащие-
женщины

ТАЛАПТЫ ЖЕТЕР МҰРАТҚА

«Талап, еңбек, терең ой, қанағат, рақым, ойлап қой – бес асыл іс, көнсеңіз». Адамгершіліктің асыл қасиеттерін қалыптастыру туралы осыдан 135 жыл бұрын жазылған ойшыл ақынның дана сөздері өзектілігін еш жоғалтқан жоқ. Тіпті уақыт өткен сайын «бес асыл іс» мәні мен мазмұны жағынан тереңдеп бара жатқандай. «Талаптың өзінің біраз шарттары бар. Оларды білмек керек, білмей іздегенмен табылмас». «Адам баласының ең жаманы – талапсыз». «Талаптың ішінде адам баласы көбіне басына қадір іздеп, сол талапта болады». Мұны да һәкім Абай терең ойлы қара сөздерінде айтқан. Талап пен еңбек арқылы адам болудың идеялары өз заманынан оза туып, еліне жөн сілтеген ұлы кемеңгердей әскерилердің де ел намысын, ер намысын биік ұстауына шырақшы болды. «Шығыс» өңірлік қолбасшылығының Аягөз гарнизонындағы 34-ші артиллериялық бригадасының әскерилерін Отанды қорғауға адал қызмет етуге деген талап пен еңбек біріктіреді.

Егіз артиллеристер – дивизион сержанттары

Ербол мен Ержан Океновтер 1987 жылы 26 мамырда Аягөз қаласында дүниеге келген. Балабақшаға, мектепке, тіпті мерзімді қызметтегі әскери борыштарын өтеуге шақырылғанда да егіздердің жұптары ажырамады. Қазақта «Қымыздың жақсысы – сабасынан, үйдің жақсысы – ағашынан, жігіттің жақсысы – нағашыдан» деген нақыл сөз тегін айтылмаса керек. Ербол мен Ержанның Отан қорғаушы мамандығын таңдауына әскери қызмет атқарған нағашы ағалары Орал себеп болғанға ұқсайды. «Қиындығы мен қызығы мол саланы игеру – бала күнгі арманымыз еді. Есейіп, ер жеткенде әскери қызметші атанатынымызға нық сенімді болғандықтан әскери тәртіпке бала күнімізден дағдыландық», дейді олар. Екеуі де әскери қызметтерін 2007 жылы Аягөз гарнизонындағы артиллериялық әскери бөлімде бөлімше командирі лауазымынан бастады. Бүгінгі күні дивизион сержанттары.

Егіздерге тән ұқсастық пен айырмашылықты қос жігіттің бойынан байқамау мүмкін емес. Әскери қызмет екеуіне де ұнайды, бірақ талғам-таңдаулары

мүлдем бөлек. Ерболдың мінезі ашық, пысық, кез-келген адаммен тез тіл табысады әрі көпшіл. Ержан өзін-өзі ұстай біледі,

байсалды да салмақты. Ербол дүниеге он бес минутқа ерте келгендіктен Ержанның «ағалап» тұратыны жарасады. Екеуі де отба-

сын құрған, балалы-шағалы.

Океновтердің еліміздің Қарулы Күштерінде әскери міндеттерін абыроймен атқарып жүргендеріне 14 жылдан асты. Осы уақыт аралығында сан мәрте үздіктер сапынан көрінді. Мәселен, 2017 жылы офицерлер мен сержанттардың кәсіби деңгейі мен далалық жағдайдағы машығын арттыруды көздеген артиллерия мен зымыран әскерінің лагерлік жиында темір жол көлігіне қару-жарақ пен техниканы тиеп және түсіруден және колоннада жауынгерлікке жақындатылған жағдайда әскери машиналарды жүргізуден тәжірибелік дағдыларын жетілдірді. Бірде-бір оқты мұлт жібермей, белгіленген нысанаға дәл тигізу үшін кәсіби білімдері мен біліктіліктерін көрсетті. Үздік есептеушілер қатарынан топ жарды. Ал, сержанттардың жұмыс әдіс-тәсілдері мен озық тәжірибелерін жан-жақты тарату, жауынгерлік шеберлігі мен кәсіби дайындығының деңгейін одан әрі арттыру, олардың арасындағы жақсы бәсекелестік жағдайды қалыптастыру мақсатындағы байқауда 2-ші сынып сержанты Ербол Окенов «Батальонның (дивизионның) үздік сержанты» жүлдесін жеңіп алды. Биыл сәуір айында бригаданың батарея сержанттарымен командирлік әзірлік бойынша өткен бір апталық оқу-әдістемелік жиынға 3-ші сынып сержанты Ержан Окенов те тәжірибелі маман ретінде тартылды. Сержанттардың әдістемелік және тәжірибелік дағдыларын жетілдіру арқылы жеке құраммен жұмыс барысында жауынгерлік даярлық сабақтарын жүргізуге, кәсіби даярлық пен іс жүзіндегі дағдыларын жетілдіруге үйретті. «Біз алып жатқан біліміміз бен тәжірибелік шеберлігімізді жеке құрамға үйретіп, үлгі бола білуіміз үлкен міндет. Сол себептен кәсіби мамандығымызды жетік меңгеріп, біліктілігіміз бен білімімізді тереңдете береміз», деген еді жиынның соңында ол.

Артиллеристердің айтуынша, кәсіби біліктілік, жоғары тәртіп пен жауынгерлік әзірлікті арттыру үшін әрбір әскери қызметші өз үлесін қоса білуі керек. Еліңді, жеріңді қорғау жолында еңбек етуден аянбау қажет. Өйткені, Отанымыздың іргесі берік болса бізді ешқандай жау да алмайды.

Спортты серік еткен Сәбитовтер отбасы

Жақсы әдет – жақсы отбасының белгісін білдірсе керек. Сәбитовтер отбасының таңы шәй ішуден емес, жаттығу жасаудан басталады. Отағасы Ақылбек – Солтүстік Қазақстанның Шалақын ауданындағы

Мерген ауылының тумасы. Темірдей тәртіпке бағынып, әскери адам болуды кішкентайынан қалады. Мектепті бітіре салысымен, Құрлық әскерлерінің әскери институтында білім алды. Еліміздегі әскери жоғарғы оқу орнында оқып жүргенде ақ мықтылығын мойындатты. 2014 жылы әскери спорттың халықаралық кеңесінің қамқорлығымен Эквадорда өткен екінші бүкіләлемдік кадет ойындарына қатысты. Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттердің ынтымақтас армияларының 2015 жылы Ресей Федерациясында өткен бірінші әскери-спорттық ойындарында да жүлдегер атанды. 2017 жылы «Шығыс» өңірлік қолбасшылығы 44736 әскери бөлімінің мина атқыш взводының командирі лауазымында Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттердің ынтымақтас армияларының Қырғызстанда өткен екінші әскери-спорттық ойындарында жеке біріншілікте үшінші орынды жеңіп алды. Ол 100 метрді 11,6 секундта жүгіріп,

екінші орынды ұтты. Макаров пистолетінен атудан 274 ұпай жинақтап, үш шақырымдық сайыста үшінші келді. Офицерлік үшсайыстан Қырғыз Республикасының спорт шеберлігі нормативін орындады. Естеріңізге салайық, Қырғыз Республикасы Қарулы Күштері Бас штабының «Эдельвейс» оқу орталығының базасында ұйымдастырылған ТМД қатысушы-мемлекеттердің ынтымақтас армияларының екінші әскери-спорттық ойындары Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы ынтымақтас армиялардың Қорғаныс Министрлер Кеңесінің 25 жылдығына және Қырғыз Республикасының тәуелсіздік күніне арналған еді. Жарыста Армения, Беларусь, Қазақстан, Қырғызстан, Ресей және Тәжікстан мемлекетінің әскери қызметшілері спорттың әскери-қолданбалы алты түрінен күштерін сынады. Қазақстандық әскерилер армиялық қоян-қолтық ұрыста сөзсіз жеңіске жетіп, төрт алтын және екі қола медаль алды. Командирлік стартта да чемпион атанып, екі алтын, бір күміс және бір қола

медальді еншіледі. Гір спортынан еліміз құрамасы жалпыкомандалық екінші орынды, әскери-спорттық кешеннің көпсайысында үшінші орынды ұтып алды. Жалпы алғанда, спорттың әскери-қолданбалы алты түрінен төртеуінің кубогын иеленіп қайтқан болатын.

Ақылбек Сәбитов – спорттың қысқы ойын түрлерінен, жазғы көпсайыстан, полиатлоннан спорт шебері, әскери-қолданбалы спорт түрлерінен Қазақстан Республикасының көп дүркін чемпионы. Қазір Аягөз гарнизоны артиллериялық әскери бөлімінің дене дайындығы және спорт қызметінің бастығы. Жарыстардың бірінде танысып, өмірлік серік еткен жұбайы да осал емес. Көркем Күршімде туып-өскен Айнаш Рашидқызы қысқы Президенттік көпсайыстан спорт шебері, ҚР чемпионы, ШҚО құрама командасында өнер көрсетеді. Биыл ақпан айынан бастап радиотелефонист лауазымына шыңдалып келеді. Бір әскери бөлімде қызмет атқаратын Ақылбек пен Айнаш Айжан есімді тәрбиелеп отыр.

Қызметіне адал, тиянақты, сауатты Ақылбек Сәбитов спорттық нормативтерге орындауға келгенде жоғары талап қояды. Оның пікірінше, әскердің жауынгерлік қабілеттілігін ұдайы арттыруды уақыттың өзі талап етеді. Әскерилердің бойындағы батылдық, жігерлік, мақсатқа талпынушылық, жоғары шеберлік, шапшаңдық, жылдамдық, жинақылық, ұқыптылық, тезарада дұрыс шешім қабылдай білуі, достық қарым-қатынас, ауызбіршілік пен ұйымшылдық секілді жақсы қасиеттер дене дайындығынан байқалады. Әскерде денесі шыныққан адам өмірде кездесетін түрлі кедергілер мен қиындықтарды да табандылықпен жеңе алады. Қысқасы, «жаттығуда аянабай тер төксең, ұрыста қиналмайсың» принципін ұстанады. «Менің ойым: әскердегі әріптестерімнің Отанға деген сүйіспеншілігі мен құрметін одан әрі нығайтып, спортқа деген қызығушылығы мен құлшынысын арттыру. Күнделікті жетістіктерімізбен үлгі-өнеге көрсетіп, өсіп келе жатқан ұл-қыздарымызды спорт пен дене шынықтыруға барынша баулу. Себебі спорттың кез-келген түрі күш-жігерді, рухты, мінез-құлықты тәрбиелеуге көмектеседі», дейді аға лейтенант.

Әскери қызметте де, байрақты бәсекелерде де бірге жүрген Сәбитовтердің жанұясының мақсат-мұраты – үнемі еңбектеніп, әрдайым алға ұмтылу, әлемдік аренада ел мен жердің намысын қорғап, көк туды көкке көтеру.

БИТВА ЗА ВОРОНЕЖ

КАКУЮ РОЛЬ СЫГРАЛО ЭТО СРАЖЕНИЕ В ПОБЕДЕ В ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЕ?

Великая Отечественная война вошла в мировую историю не только беспримерным подвигом советских бойцов, но и гениальными тактическими решениями, принятыми как при обороне ключевых позиций, так и при наступлении. Ровно 1418 дней маршалы и генералы Советского Союза разрабатывали новые стратегические планы по укреплению и обороне советских городов.

...Одной из ключевых позиций по плану Вермахта был город Воронеж. К сожалению, оборона этого славного города является одной из малоизвестных страниц истории Великой Отечественной войны, однако именно этот стратегически важный рубеж сыграл одну из существенных ролей в победе советских войск и их союзников

Стратегический рубеж

В планах вражеского командования Воронеж виделся как универсальный плацдарм, откуда можно было нанести удар как по Москве, так и по Сталинграду. Высший командный состав Вермахта считал, что взятие Воронежского плацдарма станет важной опорной точкой перехода немецких войск к Средней Волге с последующей оккупацией Сталинграда.

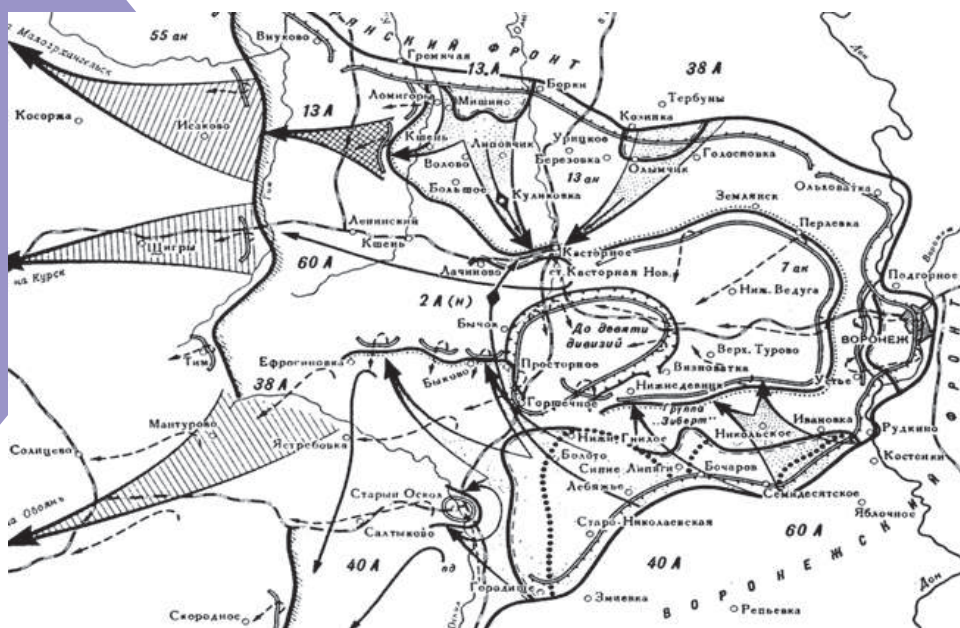
Для осуществления поставленных задач в апреле 1942 года началось полномасштабное планирование операции, которая получила название «Fall Blau». По планам ее должна была осуществить массированная группировка из 900 тысяч бойцов, при поддержке 1200 танков, 1640 самолетов и 17 тысяч орудий. Уже 5 мая 1942 года ставка Вермахта выпустила приказ, в котором говорилось, что воронежское направление становится одним из ключевых направлений на Восточном фронте. Ее главной целью должно было стать полное уничтожение советских войск, сосредоточенных под Воронежем. В дальнейшем, по замыслу немецких захватчиков, войска должны были прорваться на юг, соединившись с другими подразделениями Вермахта в 70 км от города Сталинграда.

За несколько недель до начала наступления немецкая авиация наносила ежедневные массивные авиаудары. По свидетельствам очевидцев, бывало, что за ночь на город падало до тысячи снарядов. Так, 15 июня за две недели до начала операции «Fall Blau», немецкими пилотами люфтваффе был нанесен удар по парку развлечений «Сад пионеров», где проходил детский праздник по случаю окончания учебного года. Последствия авиауда-

ра вылились в сотни погибших и раненых школьников.

Героический подвиг защитников города

Описанный случай в парке «Сад пионеров» поселил в жителях и защитниках города надежду расплатиться с врагом по счетам за жизни невинных детей. Однако накануне наступления, ввиду переноса ставки, из-под Воронежа была отведена

значительная часть сосредоточенных там войск. Поэтому город на первом этапе предстояло оборонять усилиями 232-дивизии, добровольного батальона, подразделений НКВД, курсантов школы милиции. К сожалению, слишком запоздалой стала и эвакуация мирного населения города (в Воронеже осталось примерно половина всех жителей – 200 тысяч человек). Оставшиеся жители, не желая отдавать родную землю врагу, сформировали партизанские отряды численностью около пяти тысяч человек.

К самому началу наступления силы защитников города значительно уступали вражескому наступлению. К Воронежу приближалась массированная группировка вражеских подразделений, включающая 2-ю армию под командованием Максимилиана фон Вейхса, 4-ю танковую армию Гота, мощные авиационные соединения. Кроме того, город собирались атаковать венгерские, румынские и итальянские части.

Наступления на Воронеж началось рано утром 6 июля 1942 года. С самого начала немецким подразделениям пришлось столкнуться с ожесточенным сопротивлением защитников города, которые бились буквально за каждую улицу. Захватчики все больше вязли в уличных боях, не добившись запланированного

успеха.

В помощь жителям города пришла воздушная поддержка авиации в лице 2-й ударной авиационной армии. Но и в данном случае силы врага значительно превосходили советские ресурсы. Несмотря на отчаянное сопротивление защитников города, к вечеру 6 июля им пришлось оставить правобережную сторону Воронежа. Бои перешли в северную часть города.

Гитлеровцы неоднократно пытались прорвать оборону города, но героическими усилиями его жителей и солдат Красной Армии удалось сдержать мощный вражеский напор. В связи с неудачами на данном направлении ставка Вермахта приняла решение передислоцировать дополнительные силы из-под Сталинграда.

В то же время советское командование осознало всю важность воронежского направления. К городу были направлены ранее отступившие части 40-й и 60-й армий, а также подразделения 5-й танковой армии. Однако, к сожалению, наступление Красной Армии не увенчалось успехом, захлебнувшись в боях на окраинах города, где советские танкисты столкнулись с новейшим танковым вооружением Вермахта.

Потерпев неудачу, в августе 1942 года

командование Красной Армии приняло решение создать на правом берегу Воронежа плацдарм, откуда можно было начинать новое контрнаступление. Для этого была сооружена переправа, невидимая для вражеской авиации, через которую можно было перебросить бронетехнику и сухопутные части. Действовать приходилось в условиях полной осторожности и преимущественно в темное время суток.

Плацдарм, расположенный в районе Чижовка, получил название Чижовский. Именно он стал отправной точкой для наступления советских войск. Он также занимает особое место в истории всей победной советской военной кампании. Немецкие ветераны, наступавшие на город, вспоминают, что, то, как поднимались здесь в атаку, они не видели больше нигде.

Сами солдаты прозвали Чижовский плацдарм «Долиной смерти». Довольно символическое название, ведь именно здесь под градом обстрелов и авиабомбардировок советским войскам удалось сковать врага. Их усилиями осенью 1942 года во вражеской обороне Воронежа образовался выступ глубиной до 100 километров и основанием около 150 километров, в котором оказались несколько немецких и две венгерские части. Для того, чтобы поставить финальную точку

советскому командованию было необходимо нанести удар по флангам, который и был нанесен после скрупулезно проработанного плана наступления.

212 дней битвы

Наступательная операция по освобождению Воронежа началась в сентябре 1942 года. Однако на первых порах операция по освобождению города не принесла успеха. Советским войскам лишь удалось сковать значительные силы противника, которые в дальнейшем могли оказать поддержку Вермахту в боях на Волге. 19 ноября 1942 года началась активная часть боев за Сталинград. Советские войска начали теснить противника, что сделало возможным и освобождение Воронежа. Захватчик не выдержал два мощных удара сразу по двум направлениям.

К началу 1943 года окончательно стало ясно, что вражеским войскам не удастся осуществить задуманное. 24 января 1943 года началась Воронежско-Костромская операция. Ее целью было не только освободить город, но не допустить резервы гитлеровцев к Сталинграду, где солдаты Красной Армии вошли в финальную стадию по освобождению города на Волге. Воронежско-Костромская операция осложнялась сильной метелью. Однако уже на следующий день бойцам 4-го танкового корпуса 40-армии удалось прорвать брешь в обороне противника, открыв путь другим частям Красной Армии. В этот же день Совинформбюро сообщил, что солдаты Воронежского фронта опрокинули

врага, полностью овладев городом. Еще одним результатом Воронежско-Костромской операции стала возможность продвижения советских войск, в том числе из-под Сталинграда, к Курску и Харькову.

План Вермахта подразумевал взятие города в течение четырех дней. Однако неприятелю пришлось столкнуться с яростным сопротивлением защитников города, увязнув в боях на 212 долгих

дней. Воронеж наряду со Сталинградом стал одним из городов, через который линия фронта проходила два раза.

В ходе боев за город немецкие войска понесли катастрофические потери. Они потеряли 9 дивизий, почти всю технику и вооружение. Кроме того, в боях за Воронеж были полностью уничтожены итальянские, венгерские и румынские формирования. Живой силой неприятель потерял около 320 тысяч человек. Менее 75 тысяч человек оказались в плену. Советские же потери также огромны – около 400 тысяч человек.

Парадоксальный факт, но во фронтовых сводках не упоминалось словосочетание «битва за Воронеж». Город упоминался лишь как географический ориентир в рамках Воронежско-Костромской операции. А между тем, исследователями и историками утверждается, что воронежский рубеж сыграл важнейшую роль в победе Красной Армии в боях за Сталинград, поскольку именно здесь были остановлены значительные силы противника, надвигавшиеся на город. По планам ставки Вермахта на Сталинград собирались направить 90 дивизий, 30 из которых увязли в боях на воронежском рубеже.

Подготовил Нариман ДЮСЕНОВ

Ұлы дала әскері – Тәуелсіздік тірегі!

2021

АЙЫБЫН

Республиканский
военно-аналитический журнал